
PŘÍPRAVA SVĚTOVÉ KONFERENCE WPA PRAHA, 20. - 25. 9. 2008

Konference DGPPN

(Berlín, 21. - 24. listopadu 2007)

Sjezd Německé společnosti pro psychiatrii, psychotherapii a nervové nemoci (DGPPN) se uskutečnil v mezinárodním kongresovém centru (ICC) v Berlíně za účasti více než 6500 odborníků. Spolupořadatelem, kromě dalších německých odborných společností, byly také psychiatrické společnosti Rakouska a Švýcarska, takže se z tohoto sjezdu stává největší a nejvýznamnější kongres německy mluvících zemí. Na konferenci byli dále pozváni zástupci psychiatrických společností sousedních států.

Německá psychiatrická společnost vyhlásila jako hlavní téma své činnosti na roky 2007 a 2008 problém identity oboru psychiatrie a psychotherapie. Nynější sjezd si dal do záhlaví motto: „Psychiatrie jako diagnostická disciplína“. Podnětem proto byla ta skutečnost, že v současné době probíhá proces přípravy nových diagnostických systémů MKN 11 a DSM-V, na jejichž přípravě se podílí Světová zdravotnická společnost (WHO), Světová psychiatrická společnost (WPA), Americká psychiatrická společnost (APA), Americký psychiatrický institut pro výzkum a výuku (APIRE) a Národní institut zdraví (NIH). Zástupci těchto organizací na konferenci byli M. Muijen (WHO), J. Mezzich (WPA) a za americkou stranu D. Kupfer a N. Andreasenová. Všichni v různých částech kongresu přednesli velmi zajímavá sdělení, jejichž obsah se dá shrnout takto. Bylo vytvořeno několik pracovních skupin a proběhlo již několik koordinčních konferencí. Nové systémy mají přinést větší klinickou použitelnost a relevanci. Nové názvosloví má respektovat i vývojové aspekty z hlediska celého lidského života. Mají být využity nejnovější poznatky jak z oblasti neurověd tak věd behaviorálních. Nové diagnózy mají respektovat jak dimenzionální tak kategoriální hlediska. Byly již publikovány první výstupy práce v podobě monografií (např. o demencích nebo o duševních poruchách ve vyšším věku). Bude uspořádána ještě celá řada mezinárodních setkání a očekává se zveřejnění DSM-V v roce 2012 a MKN 11 v roce 2014. N. Andreasenová ve své plenární přednášce dále podtrhla tu skutečnost, že v americké psychiatrii byl dlouhodobě podceněn význam psychopatologie. Tento jev se stal po roce 2005 tak silný, že ho označila za smrt fenomenologie v USA. Doufám, že připravovaný klasifikační systém tuto neobdobrou situaci napraví.

Zúčastnil jsem se symposia, ve kterém prof. Alexander Glassmann z New Yorku obdržel cenu nadace Anna-Monika za práci v oblasti depresí. V čestné přednášce oslavenec diskutoval o výsledcích svých známých prací z pomezí psychiatrie a kardiologie tý-

kající se vlivu deprese a její léčby na kardiovaskulární aparát (SADHART). Podtrhl známý fakt, že pacienti s depresí umírají častěji na srdeční příhody a deprese je nezávislým negativním prognostickým faktorem po prodělaném infarktu myokardu. Podávání antidepressiv (pracoval především se sertralinem) je i u těchto pacientů bezpečné a přináší dobrý efekt na duševní stav nemocných. Sporným zatím zůstává, zda tato terapie přispěje i k lepší prognóze quod vitam. A. Glassman, stejně jako další účastníci symposia A. Honig z Amsterodamu a I. Heuserová z Berlína, doporučovali, aby antidepressiva byla podávána.

Prof. W. Gaebel, předseda DGPPN, zorganizoval „Forum European Leaders“, kterého se zúčastnili M. Muijen (WHO), M. Musalek (Viedeň), L. Vavrušová (Bratislava), W. Stricková (Bern), W. Kosmowski (Bydhošť), E. Mikaliunas (Litva), P. Knappen (Utrecht), L. Tringer (Budapešť), M. Hermans (Nechrlen) a J. Raboch (Praha). V úvodu přednesl základní teze politiky WHO v Evropě M. Muijen. Poukázal na velké rozdíly ve finančním zabezpečení psychiatrické péče (zde neopomenul poukázat na, bohužel, již v Evropě známou skutečnost, že relativně nejméně se v EU na psychiatrickou péči přispívá ve Slovenské republice a v ČR) a doporučoval širší pojetí našeho oboru se zaměřením nejen na duševní nemoci, ale i na duševní zdraví. Většina zúčastněných se ale vyslovovala spíše pro medicínské pojetí s poukazem na charakter vzdělání, kterým průměr-

Obr. 1. Forum European Leaders. Zleva: M. Musalek, L. Tringer, W. Gaebel, M. Muijen, J. Raboch, P. Knappen, M. Hermans, E. Mikaliunas, W. Strick, W. Kosmowski v supermoderním sále IIC v Berlíně 21. 11. 2007.

ný evropský psychiatr projde. Byla vyzvednuta role UEMS jako evropského kordinátora především v oblasti postgraduálního vzdělání (zástupci naší společnosti se pravidelně zúčastňují pravidelných schůzí této EU organizace 2x ročně – nyní dr. Janů a dr. Motlová). Byla diskutována otázka, zda mají existovat „evropské standardy“ i v jiných oblastech psychiatrie, což bylo shledáno jako žádoucí, avšak komplikované, senzitivní a rozhodně dlouhodobé. Bylo doporučeno, aby se obdobná setkání konala i na dalších evropských konferencích (rozhodně takové fórum zorganizujeme během naší světové konference v Praze) (obr. 1).

V zájmu propagace kongresu WPA Praha 2008 v německy mluvící oblasti jsem připravil a přednesl v němčině (oficiální jazyk sjezdu, který však nově zařadil několik anglických bloků) sdělení o německé akademické psychiatrii v Praze. Zde od r. 1886 do roku 1945 existovala jedna z nejstarších německých psy-

chiatrických klinik se slavnými přednosty jakými byli např. A. Pick (Pickova demence), E. Gamper, O. Pötzl a další. Je třeba připomenout i jejich předchůdce, kterými byli J. Riedel (první docent psychiatrie v habsburské monarchii) a F. Köstel (první profesor psychiatrie a neurologie na Karlově univerzitě).

Naše skupina z Centra pro neuropsychiatrický výzkum traumatického stresu za podpory výzkumného záměru MS prezentovala výsledky týkající se nových pohledů na patogenezi deprese (Pathogenesis of depression: cognitive conflict, limbic irritability and nonlinear analysis) a její léčbu, např. antikonvulziv. K posteru se rozvinula živá diskuse.

Na konferenci jsme měli i stánek propagující pražskou konferenci s nově připravenými materiály v němčině.

*Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.
Předseda Organizačního výboru WPA Praha 2008*

OZNÁMENÍ

12. konference psychosomatické medicíny s mezinárodní účastí v Liberci

Psychosomatická praxe

24. dubna – 26. dubna 2008

Liberec, vědecká knihovna (v případě většího zájmu v jiných prostorách).

Výbor psychosomatické sekce PS ČLS JEP, Společnost pro psychosomatické integrace a Česká psycho-terapeutická společnost ČLS J.E.P vás srdečně zvou na konferenci psychosomatické medicíny do Liberce.

Je načase položit důraz na psychosomatickou praxi také u nás, v České republice. Konference chce podpořit jednotlivé projekty psychosomatické medicíny v různých oborech. Pokusíme se získat referující z co největšího počtu takových zařízení. Kromě toho bychom neměli ztratit ze zřetele ani teoretiky, pokud by mohli mít k praxi nějaký vztah (např. práce zpracovávající efekt léčby, porovnání různých přístupů, teoretické zdůvodnění některých praktik atd.). Zveme odborníky ze Slovenska, Německa, Rakouska a Švýcarska, abychom se dověděli více o tamních poměrech a o pracovištích, která se věnují psychosomatice.

Za výbor psychosomatické sekce PS ČLS JEP

MUDr. Vladislav Chvála, předseda

Abstrakta budou přijímána elektronicky vědeckým sekretariátem akce:
Chvála Vladislav: e-mail: chvala@sktlib.cz

Rozsah abstrakta je max. 30 řádek, formát doc nebo rtf.

Témata příspěvků:

Psychosomatická praxe v rámci našeho oboru, zkušenosti

Psychotherapie a psychosomatika

Techniky užívané v psychosomatické praxi

Týmová spolupráce v psychosomatické praxi

Kazuistiky (případně s koreferátem pacienta jsou vítány)

Výzkum v psychosomatice, předběžná sdělení výzkumných projektů

Úkázky technik používaných v terapii, dílny

Filozofické, etické a ekonomické aspekty psychosomatické praxe

Příspěvky mohou být prezentovány ve formě přednášky, posteru, workshopu nebo semináře. Přednášky budou prezentovány v plenárním (15, 30 nebo 45 min.), nebo v subplenárním jednání (15 nebo 30 min.), semináře či dílny budou paralelně po 90 minutách.

Informační server: www.lirtaps.cz/konference.htm

Mezinárodní kongres WPA Postřehy z konference

(Austrálie, Melbourne, 28. listopadu - 1. prosince 2007)

Světová psychiatrická společnost (WPA) je nejvýznamnější a nejušestrannější představitelkou našeho oboru. Jejími kolektivními členy je více než 150 národních a regionálních odborných společností, které čítají dohromady 150 000 psychiatrů a dalších odborníků. WPA pořádá každý rok celou řadu konferencí, mezinárodních, regionálních, tematických a jiných po celém světě. Na jednu z nich vždy klade největší důraz. Jednou za 3 roky to je světový sjezd, ostatní roky to je „mezinárodní“ kongres. V roce 2007 kongres hostila Royal Australian and New Zealand

Obr. 1. Pozvání do Prahy - 2008 na WPA fóru za účasti vedoucích představitelů světové psychiatrie. Sedící zleva: Miguel Jorge, sekretář WPA pro sekce, Mario Maj, budoucí prezident, Juan Mezzich, prezident WPA, John Cox, generální sekretář WPA, Helen Herman, sekretář pro publikace a hostitelka konference v Melbourne.

College of Psychiatrists v Melbourne. Konferenční centrum (Melbourne Exhibition and Convention Centre) je velmi moderně vybaveno a leží ve středu velkoměsta obklopeno celou řadou hotelů a dopravně dobře zabezpečeno. Konference se zúčastnilo více než 3500 odborníků. Největší počet, asi 2000, jich bylo z hostitelského regionu (obr. 1).

Mezi aktivními účastníky bylo tentokrát i dosti českých a moravských prezentujících autorů (E. Češková, L. Kališová, H. Kučerová, K. Látalová, L. Pidrmán, R. Přikryl, J. Raboch a J. Vevera). Mezi tematická symposia bylo zařazeno i jedno česko-australské (Evaluation and management of aggression in psychiatric patients), kterého se zúčastnil ve formě spolupředsednictví i významný soudní psychiatr Paul Ullen z Monash University z Melbourne. Všechna sdělení přinesla vlastní nová data (Vevera o genetických nálezech u impulzivně násilných delikventů, Češková o agresivitě a antipsychotické léčbě pacientů s první epizodou schizofrenie (obr. 2) a Raboch o použití omezovacích prostředků u nedobrovolně hospitalizovaných pacientů), která byla živě diskutována celou řadou posluchačů i velmi trefně a fundovaně prof. P. Mullenem (obr. 3). Je dobře pro naši národní psychiatrii, že se již dokáže takto prezentovat na světovém fóru a ukazuje i tak na svoji připravenost hostit v tomto roce (20. - 25. 9. 2008 v Kongresovém centru v Praze) 14. světovou psychiatrickou konferenci.

*Prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.
Předseda Organizačního výboru WPA
Praha 2008*

Tradiční přístupy k léčbě u australských domorodců a další poznatky z kongresu WPA v Melbourne

Začátek konference byl doprovázen vcelku poklidnou demonstrací uživatelů psychiatrické péče, kteří se sami označovali jako „survivors of psychiatric treatment“. Demonstranti rozdávali účastníkům konference materiály, ve kterých je informovali o tom, že mnoho osob propuštěných z psychiatrických

zařízení je i nadále nuceno užívat léky, a že roste počet pacientů, kteří dostávají „elektrošoky, někdy též zvané ECT“, a že v mnoha zemích jsou tyto aplikovány bez anestezie. V negativním hodnocení posledního bodu se názory profesionálů a demonstrantů jistě shodují. A stojí za připomenutí, že to byly prá-

vě patientské organizace, které v Turecku, které je dle WPA považováno za součást Evropy, prosadily v r. 2000 užívání anestezie při ECT.

Po obvyklých uvítacích projevech nás australští pořadatelé překvapili kulturním vystoupením, které představovala chlapecká taneční skupina Surový Kov. Po jejich stepování se za pódiem ozval křik a po chvíli se objevil Australan na koni, který se mlčky vyšplhal na pódium, několikrát práskl bičem a pak suše poručil, abychom ho následovali. Někteří z nás se chvíli obávali, zda se nejedná o další akci demonstrantů, ale křivdili jsme jim, čekal nás příjemný večírek na uvítanou.

V odborném programu byl velký prostor věnován léčbě akutních reakcí na stres a PTSD. Prof. Shalev nás seznámil s výsledky rozsáhlé izraelské studie zaměřené na prevenci a terapii PTSD. Zjistil, že úspěšnost podávání antidepresiv se neliší od placebo. Dalším novým zjištěním bylo, že časné intervence, během prvního měsíce, měly stejnou úspěšnost jako intervence pozdní. Toto překvapivé zjištění je v rozporu

Obr. 2. Profesorka Eva Češková z Psychiatrické kliniky LF MU a FN v Brně při své přednášce.

s našimi představami o optimální léčbě jiných psychických poruch, např. schizofrenie. Nejúspěšnější byly léčba KBT a terapie prolongovanými expozičními (PE), které se od sebe nelišily a byly o něco účinnější než čekání na léčbu – uzdravilo se 22 % pacientů na čekací listině a 33 % ze skupin s KBT a PE. V další přednášce prof. Salkovskis připomněl, že jedno z největších překvapení připravila psychiatrům studie Barlowa (JAMA 2000), ve které autor ukázal, že při delší době sledování kombinace terapie anti-depresiv a KBT vede k výrazně většímu počtu re-

Obr. 3. Představa, diskutující a řečníci symposia krátce po jeho ukončení.

lapsů panické poruchy než terapie AD či KBT samostatně. Nejúspěšnější byla KBT.

Pozoruhodný zážitek nabízel workshop nazvaný tradiční léčitelství a duševní zdraví původních obyvatel. Schopnost léčit je u australských domorodců pokládána za dar, který léčitel předává jednomu ze svých mužských potomků nebo příbuzných krátce po jeho narození. Dva léčitelé z kmene Ngangkari zde hovořili o svých zkušenostech s léčbou původních obyvatel a prezentovali několik kazuistik. Pánové Tjilari a Peters jezdili ve staré Toyotě po australských pouštích, navštěvovali původní obyvatele a někdy byli zváni i do místních nemocnic ve větších městech. Celou akci zorganizovala a náklady na cestu obou léčitelů hradila Ženská rada původních obyvatelek.

V první kazuistice demonstrovali léčbu chronické únavy a bolesti zad a hrdla u 45letého, mírně obézního míšence. Došli k názoru, že pacienta opustila duše, nebo alespoň její část, protože ji zahnal křik pacientova nově narozeného syna, nevyučovali ale i jinou příčinu útěku tohoto spirituálního útvaru. Terapie spočívala v tom, že si pan Tjilari vytrhl z podbřišku svoji duši a vyslal ji na průzkum okolí. Jeho duše se k němu po několika minutách vrátila a sdělila mu, kde hledat duši pacienta. Jak nám sdělil, skrývala se v keři kus od pacientova domu. Tam ji chytil a vrátil do hrudi pacienta. Algické příznaky v následujících dnech ustoupily. Psychiatři z různých pracovišť (Alice Sprinte, Melbourne) pak sdělovali, že měli dojem, že po návštěvě léčitelů se jejich pacientům ulevilo. Workshop názorně ukazoval, že hlavní rozdíl mezi lékařem a léčitелеm není vždy ve výsledcích, ale v metodě jakou jich dosahují.

Na konferenci vystoupilo též několik českých a slovenských psychiatrů.

*MUDr. Jan Vevera, Ph.D.
Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN, Praha*